

Plan för barn- och elevhälsa

BARNOMSORGEN, DAGHEMMET STRANDBACKEN

Med utgångspunkt i Landskapsregeringens anvisningar från 02.03.2021

15.09.2021

Innehåll

Inledning.....	2
1 Syftet med barn- och elevhälsan.....	3
2 Barn- och elevhälsogrupp.....	4
3 Rätt till barn- och elevhälsa.....	5
3.1 Kontakt till barn- och elevhälsa.....	5
3.2 Behandling av enskilda barn- och elevhälsoärenden.....	5
4 Barn- och elevhälsotjänster.....	6
5 Samarbete inom barn- och elevhälsa.....	7
5.1 Samarbete med utomstående.....	7
5.2 Samarbete med barnet och deras vårdnadshavare.....	7
5.3 Samarbete gällande stöd för lärande.....	7
6 Sekretess inom barn- och elevhälsan.....	8
6.1 Utarbetande och förvaring av barn- och elevhälsojournaler.....	8
7 Utvärdering och uppföljning av barn- och elevhälsan.....	9

Inledning

Barn- och elevhälsan är en viktig del av barnomsorgens och grundskolans verksamhet. Barnet och eleven har rätt till en trygg pedagogisk miljö. Det innebär såväl fysisk och psykisk som social trygghet. Målsättningen är att skapa grundförutsättningar för barnets och elevens lärande, en frisk och trygg lärmiljö, att skydda den psykiska hälsan och förebygga utslagning samt främja välbefinnandet inom hela barnomsorgs- och skolgemenskapen.

Planen för barn- och elevhälsan baserar sig på LL om barnomsorg och grundskola (2020:32, LBG). Syftet med planen är att beskriva hur barn- och elevhälsan ska genomföras, utvärderas och utvecklas. Barn- och elevhälsoplanen för barnomsorgsenheten och grundskolan ska tas med i välfärdsplanen för barn och unga (enligt tillämpning i landskapet Åland av barnskyddslagen 2008:97).

I Mariehamn har bildningssektorn anpassat enheternas barn- och elevhälsoplaner med inriktning mot grundskola eller barnomsorg. Denna plan är uppgjord för barnomsorgen.

I uppgörandet av denna plan har biträdande bildningschefen, daghemmens föreståndare, speciallärarna i barnomsorg och representanter från grundskolan medverkat. Därtill har personalen fått möjlighet att ge input.

1 Syftet med barn- och elevhälsan

Arbetet med barn- och elevhälsan innebär att främja och upprätthålla barnens utveckling och lärande, goda psykiska och fysiska hälsa samt sociala välbefinnande. Målet är att arbeta förebyggande och att säkerställa tidigt stöd för de barn som behöver det samt att upprätthålla en barn- och elevhälsa som stödjer hela verksamheten.

Utöver det har barnen lagstadgad rätt till individuella barn- och elevhälsotjänster. Det ingår att se till verksamhetens handlingsförmåga i problem-, olycksfall- och krissituationer. Målen för den gemensamma barn- och elevhälsan ska synas i hela barnomsorgens verksamhetsmiljö.

Arbetet inom barn- och elevhälsan grundar sig på konfidentialitet och ett respektfullt förhållningssätt till barnet och vårdnadshavaren, samt stödjer delaktighet.

Planen uppdateras årligen.

På daghemmet Strandbacken uppskattas följande barn -och elevhälsotjänster behövas under perioden 1.9. 2021 – 31.08.2022.

- Daghemmet arbetar förebyggande utgående från *Handlingsplan för mobbningsförebyggande arbete och ingripande vid mobbning*
- Daghemmet arbetar utgående från *Säkerhetsplanen för Mariehamns barnomsorg* (godkänd i bildningsnämnden 28.1.2021 3§)
- Under verksamhetsåret 2021-2022 bedöms att följande ska prioriteras vad gäller det förebyggande arbetet på enheten:
  - Reflektera och granska vår lek-/ lärmiljö utomhus.
  - Har vi en miljö som är anpassad för allas behov?
  - Skapa en utemiljö som stimulerar och lockar till lek och utvecklar barnens kreativitet och fantasi.
  - Varierad utemiljö med utrymme för vila och avslappning
  - Utveckla enhetens rutiner för pedagogerna i utemiljön, skapa välfungerande system där pedagogerna finns nära leken för att kunna delta, stödja, hjälpa mm.
- Visst behov av kurator och barnomsorgs- och skolpsykologtjänster bedöms behövas under perioden. Kurator-resurs finns att tillgå. Barnomsorgs- och skolpsykologerna är samordnade för hela Åland.
- I hela Mariehamn uppskattas ca 20% av daghemmens och gruppfamiljedaghemmens barn vara i behov av specialpedagogiskt eller mångprofessionellt stöd.

2 Barn- och elevhälsogrupp

Daghemmets barn- och elevhälsogrupp ansvarar för planeringen, utvecklingen, genomförandet och utvärderingen av barnhälsan. I gruppen behandlas ärenden på ett allmänt och gemensamt plan men även frågor som berör enskilda barn. Barn- och elevhälsogruppen samarbetar med de personalgrupper och myndigheter som behövs i den aktuella frågan.

Arbetet leds av daghemsföreståndaren. I daghemmets barn- och elevhälsogrupp ingår från varje avdelning: lärare i barnomsorg eller barnskötare (på gruppfamiljedaghem). Gruppen samarbetar med den pedagogiska personalen i ärenden som gäller utredning av stödbehovet av specialpedagogiskt och mångprofessionellt stöd enligt 39-41§§ i del II LBG.

Vid behov kan gruppen bjuda in vårdnadshavare, grundskolans personal och andra sakkunniga såsom kurator, speciallärare i barnomsorg samt barnomsorgs- och skolpsykolog eller andra berörda beroende på ärendet som behandlas.

Gruppen kan konsultera samarbetspartners i frågor som berör enskilda barn, till exempel barnskyddet eller polisen.

2.1 Beskrivning av barn- och elevhälsogruppen

- Enhetens barnhälsogrupp träffas en gång per månad samt ytterligare vid behov.
- Inför varje terminsstart, förslagsvis i augusti och januari planeras barn- och elevhälsans prioriteringar för terminen.
- Arbetet leds och sammankallas av daghemmets föreståndare. Kallelsen skickas till berörda i god tid.
- En sekreterare utses för respektive möte. Protokollet sparas digitalt i enhetens barn- och elevhälsomapp.
- **Innan ett ärende som gäller enskilda barn behandlas i gruppen ska personal ha fått samtycke från vårdnadshavare (muntligt eller skriftligt).**
- Mötets agenda:
  - Uppföljning av senaste protokoll.
  - Inkomna barnhälsoärenden.
  - Uppföljning av gruppens prioriteringar.
  - Övriga ärenden.

3 Rätt till barn- och elevhälsa

3.1 Kontakt till barn- och elevhälsa

Ett barn ska ha möjlighet till ett personligt samtal med någon från barn- och elevhälsan, senast den sjunde arbetsdagen efter att barnet eller vårdnadshavaren bitt om det. I brådskande fall ska möjlighet till ett samtal ges senast nästa arbetsdag.

Ett barn kan hänvisas till barn- och elevhälsans tjänster på eget initiativ men inom barnomsorgen oftast på initiativ av en vårdnadshavare, lärare, eller annan person med insikt i barnets situation. Personal kan lyfta frågor och ärenden till barn- och elevhälsgruppen när som helst under verksamhetsåret. Innan ett ärende kan lyftas på ett möte, behövs vårdnadshavarens samtycke.

Personal inom barn- och elevhälsan stödjer barnet och dess familj genom att träffa barnet, erbjuda stöd till familjen, konsultera daghemmets personal samt delta i arbete som främjar välbefinnandet för barngruppen och daghemmets gemenskap. Barn- och elevhälsan samarbetar med socialvården (Kommunernas socialtjänst, KST) och hälso- och sjukvården.

När en familj har behov av att få kontakt med barnhälsogruppen, kan man kontakta någon ur den pedagogiska personalen. Läraren kontaktar barnhälsogrupperns ordförande så att ärendet tas till behandling på följande möjliga möte.

3.2 Behandling av enskilda barn- och elevhälsoärenden

Vid behandlingen av ett ärende som gäller ett enskilt barn eller en grupp av barn ska bestämmelserna om barnens och elevernas samt deras vårdnadshavares ställning inom elevhälsan beaktas (12 §, del IV).

En medlem i barn- och elevhälsogruppen får inte använda de sekretessbelagda uppgifter som han eller hon får tillgång till som medlem i gruppen för något annat ändamål än barn- och elevhälsa.

Enskilda barnärenden kan innebära ordnande av vård, specialdiet eller medicinering som krävs på grund av barnets sjukdom. På daghemmet ordnas den vård, specialkost eller i särskilda fall medicinering som vården av ett barns sjukdom förutsätter.

- Vid långvariga eller kroniska sjukdomar bedöms alltid behov av assistentresurs eller minskat antal barn i gruppen
- Specialkost ordnas i enlighet med Mariehamns kostpolicy
- Vid kortare sjukdomstillstånd eller allvarliga allergier kan medicin ges efter bedömning i det aktuella fallet. Läkemedelsbehandling på daghemmen beskrivs i Säkerhetsplanen för Mariehamns barnomsorg (godkänd i bildningsnämnden 28.01.2021 3 §)

Då barnomsorgspersonalen deltar i nätverksmöten anordnade av andra aktörer i nätverket kring ett barn skrivs ett protokoll. Anordnaren av nätverksmötet ansvarar för protokollföringen och distributionen av protokollet till samtliga parter i nätverket. Ur protokollet framkommer en plan och överenskommen ansvarsfördelning för fortsatt arbete kring barnet. Deltagande personal från barnomsorgen ansvarar för överföringen av information till föreståndaren och specialläraren.

4 Barn- och elevhälsotjänster

Barn- och elevhälsans tjänster omfattar psykolog- och kuratorstjänster, stöd för barns utveckling och lärande, samt rådgivningstjänster vid Ålands hälso- och sjukvård för barn under läropliksåldern.

Kuratorn arbetar i barnomsorgen och grundskolan. Arbetet innefattar att ta upp utmaningar i anslutning till barnets välbefinnande och bedöma behovet av psykosocialt stöd. Kuratorn erbjuder barnet och deras närstående stöd för och råd om till exempel barnets beteende, sociala relationer, känslolivet, familjesituationen och fritiden. Vid behov begär kuratorn stöd av andra parter för barnet och vårdnadshavaren, eller rekommenderar tjänster utanför barnomsorgen. Kurator har inte krav på journalföring.

- För barnomsorgen finns kuratorstjänster om drygt 11 timmar per vecka.

Psykologen fungerar som expert inom psykologi i barnomsorgen och hämtar psykologiskt kunnande till verksamhetens vardag genom att erbjuda utvärderings-, konsultations- och rådgivningstjänster. Psykologens arbete omfattar utveckling, inlärningssvårigheter, svårigheter i uppmärksamhetsförmågan eller i känslohanteringen. Målet är att ge barnen, vårdnadshavare och pedagoger mer kunskap och en bättre helhetsuppfattning om situationen och att hjälpa dem att planera och verkställa behövliga stödåtgärder. Psykolog har krav på journalföring.

Mariehamns stad fungerar från och med 1.1.2021 som huvudman för den nya barnomsorgs- och skolpsykologenheten som är gemensam för Mariehamn, norra Åland, södra Åland och skärgården. Vid full bemanning består enheten av 6 psykologer. Barnomsorgs- och skolpsykologenheten jobbar inom både grundskola och barnomsorg.

Psykologerna arbetar utifrån en tregradig prioritetsordning gällande arbetsuppgifter. Den är beroende av bemanningsgrad:

Låg bemanning: 1-2 psykologer i arbete

Nöjaktig bemanning: 3-4 psykologer i arbete

God bemanning: 5-6 psykologer i arbete

Denna ordning tydliggör för barnomsorgs- och skolpsykologerna och verksamheten vilka arbetsuppgifter som är centrala. I ett läge när det råder **låg bemanning** är utredningsarbetet prioriterat. Detta eftersom psykologen är den enda som kan utföra detta. Deltagande i barn- och elevhälsogruppernas möten är viktigt även om det kan finnas behov av att närvara mer sällan och att de möten som hålls med psykologen närvarande också förbereds med tanke på detta. Fall som lyfts ska ha en tydlig frågeställning och insatser ska redan ha gjorts och utvärderats. Stödsamtal, handledning, intern utbildning, konsultationer samt organisatoriskt arbete ges en lägre prioritet.

I ett läge då det råder **nöjaktig bemanning** föreslås att handledning, utbildning och organisatoriskt arbete tillkommer som prioriterade arbetsuppgifter.

Vid **god bemanning** tillkommer stödsamtal till övriga arbetsuppgifter. När bemanningsgrader är god kan även psykologerna i större utsträckning delta i barn- och elevhälsomöten och nätverksmöten, samt arbeta förebyggande med stödinsatser.

5 Samarbete inom barn- och elevhälsa

5.1 Samarbete med utomstående

Verksamheten inom barn- och elevhälsan genomförs som ett sektorsövergripande samarbete mellan huvudmannen för barnomsorgen och grundskolan, Ålands hälso- och sjukvård, socialväsendet samt vid behov andra samarbetspartners.

5.2 Samarbete med barnet och deras vårdnadshavare

Barnet och deras vårdnadshavare, ska årligen informeras om de barn- och elevhälsotjänster som finns att tillgå och anvisas om hur man kan anlita dem. Barnet och vårdnadshavaren ska få vara delaktiga i barn- och elevhälsans arbete. Kunskap om barn- och elevhälsan sänker tröskeln för att ta kontakt då det uppstår behov av det.

Barn- och elevhälsans insatser genomförs i samverkan med barnet och hans eller hennes vårdnadshavare. Barnets egna önskemål och åsikter ska i enlighet med ålder, mognad och övriga personliga förutsättningar beaktas i åtgärder och avgöranden som gäller honom eller henne. När gruppen behandlar ett enskilt barn- och elevhälsoärende ska behandlingen grunda sig på barnets eller elevens samtycke, eller om han eller hon inte har förutsättningar att bedöma betydelsen av sitt samtycke, på vårdnadshavarens samtycke.

Barn och vårdnadshavare ska informeras om och ges möjlighet att delta i planeringen och utvärderingen av barn- och elevhälsan tillsammans med barnomsorgsenheten. Då det gäller individuellt riktad barn- och elevhälsa inleds samarbetet med barnet och vårdnadshavarna genast då det uppstår oro, och man planerar och utvärderar stödet tillsammans med dem. Barn, vårdnadshavare och samarbetspartners informeras om principerna och praxis för barn- och elevhälsan.

Alla barn- och elevhälsoplaner publiceras på Mariehamns stads hemsida.

- Det går alltid att ge feedback, tips och idéer på enhetens barn- och elevhälsoarbete direkt till personalen på enheten
- Personalen informerar om möjligheten till barn- och elevhälsans tjänster och rutiner vid vårdnadshavarmöten

5.3 Samarbete gällande stöd för lärande

Varje barn inom barnomsorgen har enligt sitt behov rätt till stöd för sin utveckling och sitt lärande. Stödet kan ges som allmänpedagogiskt, specialpedagogiskt och/eller mångprofessionellt stöd.

Specialpedagogiskt stöd ges av speciallärare i barnomsorgen då barnets behov inte kan tillgodoses med enbart allmänpedagogiskt stöd. Det kan bland annat handla om utvecklingen inom det språkliga området, det sociala samspelet eller att hantera vardagssituationer. Specialpedagogiskt stöd ska ges av kommunen i den omfattning och form barnet har behov av. Behovet utreds av kommunen på begäran av vårdnadshavaren eller av personal i verksamheten. Utredningen görs av en speciallärare i barnomsorgen i samråd med vårdnadshavarna.

Mångprofessionellt stöd inom barnomsorgen innebär att fler stödinstitanser, såsom talterapi eller ergoterapi, är engagerade i barnet.

6 Sekretess inom barn- och elevhälsan

Trots sekretessbestämmelserna har de som deltar i anordnandet och genomförandet av individuellt riktade barn- och elevhälsotjänster rätt att lämna ut sådana uppgifter som är nödvändiga för att de individuella barn- och elevhälsotjänsterna ska kunna ordnas och genomföras.

De har också rätt att få och lämna ut information till varandra, elevens lärare, rektor eller föreståndare och utbildningsanordnaren som är nödvändig för att barnets lärande eller undervisning ska kunna ordnas på ett ändamålsenligt sätt.

Den som lämnar ut information måste överväga om det handlar om information som är nödvändig för att garantera barnets eller de övriga barnens säkerhet. Även om det finns en lagstadgad grund för att lämna ut information är det med tanke på samarbetet och förtroendet, alltid bäst att diskutera med vårdnadshavaren innan sekretessbelagda uppgifter lämnas ut.

6.1 Utarbetande och förvaring av barn- och elevhälsojournaler

Individuella möten inom barn- eller elevhälsan, som omfattas av landskapslagen (1993:61) om tillämpning i landskapet Åland av lagen om patientens ställning och rättigheter, ska antecknas i en patientjournal och i andra journalhandlingar i enlighet med bestämmelserna i lag (1993:61).

Kuratorer omfattas inte av samma lag och har därmed inte journalföringsplikt. Den enda journalföringen som är aktuell inom barnomsorgen är den som barnomsorgs- och skolpsykologerna gör i Abilita.

7 Utvärdering och uppföljning av barn- och elevhälsan

Varje barnomsorgsenhet och grundskola ska beskriva hur barn- och elevhälsan ska utvärderas och utvecklas. Målsättningen med utvärderingen är att säkerställa att barn- och elevhälsan uppfyller lagen och att förbättra förutsättningarna för en trygg verksamhet.

- Uppföljning av barn- och elevhälsan tas med i barnomsorgens kundundersökning som görs vartannat år
- Utvärdering av barnhälsoarbetet sker regelbundet (mål, processer och faktiska barnärenden) samt genom en slututvärdering och sammanfattning under juni månad.